

אוריאן זכאי

יום ירושלים*

רותי לא עוזבת אותי. לא לקחתי את האפשרות הזאת בחשבון. אמרתי את זה לעמיר המדריך והוא אמר שזה קורה לפעמים, אבל אני לא חושבת שהוא הבין. היא לא עוזבת אותי. רותי, זה לא הזמן עכשיו, אני אומרת לה בבוקר, כשהיא מבקשת סוכר בשביל להתעורר, אני לבד היום ואני צריכה לסדר כאן את כל השולחנות והכיסאות. היא מתיישבת בפניה ומהמהמת משהו, כשבטלני הבוקר מתחילים להזדחל פנימה מן השדרה.

אני לבד היום.

לפחות עד שלוש.

בדרך כלל זאת לא בעיה, הרי אני הקוסמת של השדרה ויש לי ארבע ידיים, אבל היום, ההמהום שלה הולך ומתחזק וזה כבר נעשה מסוכן. רותי, הייתי אומרת לה, מה את שרה? אבל עדיין אין לזה מלים, לבכי הזה, שכמעט נבלע ברעש השותים והאוכלים, אבל בכל זאת לא נבלע ומתמשך בעדינות ככל שמתקרב הלחץ של הצהריים, וממילא אני לא שמה לב אליו עד שקורה האסון.

הרצפה מנצנצת זכוכיות וחרסינות ואני עומדת באמצע המקום כמו רקדנית שהחליקה מול אולם מלא. אני, הקוסמת, נסוגה למטבח להביא מגב, רואה אותה זוחלת בתוך הלכלוך. רותי תיזהרי, אני לוחשת, אבל היא לא שומעת והאצבעות שלה מתמלאות לכלוך ודם ובירה. אני אוספת אותה ואת השברים ואת בטלני הבוקר שהתחלפו בינתיים באלה של הצהריים וצריכים לחזור לעבודה, מגישה חשבונות וקפה עד שנהיה שקט, וסוף-סוף יש לי זמן לשבת מולה פנים מול פנים.

מה יש לך רותי?

מה איתך?

היא מתקפלת כאילו לא רוצה לענות לי, מתקפלת ומהמהמת שוב, אי אפשר

להבין אותה. היא מסמנת אל הפתח.

מן הפתח לילי באה, מתוך העלים והאור והדמעות. לילי, הילדה שלי, באה לבקש מפתח ששכחתי להזכיר לה לקחת, אני, הקוסמת, שכחתי להגיד לה שאני לבד היום עד שלוש. שכחתי גם לשים לה חולצה לבנה ליום ירושלים. לילי. לא

* ירושלים, השדרה היחידה ביפו

רוצה לאכול, רוצה ללכת הביתה ובגללי היא לא שרה על הבמה בטקס. ההמהום של רותי הולך ודומה למנגינה, כשהיא קמה לחבק את לילי. היא מלטפת לה את השערות, וכמו שהן עומדות שם מתחבאות זאת בידיה של זאת, אני רוצה לגשת אליהן, אבל עוצרת מיותרת באמצע הדרך. במקום זה אני הולכת למטבח לשים בקופסה סלט וצ'יפס.

הן כבר לא מכורבלות זו בזו כשאני חוזרת. כשאני חוזרת, הן על השולחן והן שרות, רותי בקול צרוד ונמוך, מבלבלת את המלים, ולילי בקול פעמונים, שממלא את כל החלל עד שלא נשאר מקום בשבילי ובשביל שאריות האוכל והכלים והשולחנות המשומנים. לילי בעצמה היא של זהב ושל אור, אבל בדרך יריחו אני מרגישה שאני חייבת לשים לזה סוף. לילי, אני צריכה לעבוד, אני אומרת לה, לכי הביתה. היא מסתכלת בי כמו תמיד כשאני הורסת לה ושתייהן יורדות מן השולחן. היא יוצאת שוב אל השדרה, מתחמקת מנשיקה, ומשאירה אותי נשענת על הפורמייקה שעוד לא ניגבתי. מה את עושה לילדה שלי, רותי? היא לא מבינה על מה אני מדברת. היא חושבת שאני לא מספיק טובה בשביל הילדה שלי, שנולדה לשיר, ואחרי הכל, זאת אני ששכחתי לשים לה חולצה לבנה. תחזרי לפינה שלך, אני אומרת לה, ואל תתערבי ביני ובין הילדה שלי. את לא באת מאיפה שאנחנו באנו ואלף חולצות לבנות לא ישנו את זה. רותי מתכווצת כי היא יודעת שאני צודקת, יותר טוב ממני היא יודעת. כמה שאני שוכחת דברים, לפעמים, ונותנת לילי לצהריים סלט וצ'יפס בקופסה חד-פעמית, אני מספיק טובה בשביל הילדה שלי.

אני מתרחקת ממנה ויוצאת אל סף הדלת כדי לעשן סיגריה ולהסתכל בשדרה. כל יום, בערך בשעה הזאת, אני מעשנת ומסתכלת בשדרה. על הספסלים יושבת החבורה של מזל, מעבירה את היום בשתייה ובדיבורים מלוכלכים. מזל מחייכת אלי חיוך ענקי וצהוב ומנסה, כרגיל, לשדל אותי להוציא לה קפה בחינם. לכי לעבוד, צועק לה באסל מהבורקס, נמאס כבר לשמוע אותך. היא צוחקת והוא גם צוחק. אני מודה לאלוהים על השדרה. כל יום, בערך בשעה הזאת, אני מודה לאלוהים על השדרה ועל כל מה שיש בה.

קוסמת, שואל באסל, איפה את מטיילת במחשבות שלך? אני לא מטיילת, אין לי לאן לטייל, מאז שאני בשדרה אני לא רוצה ללכת לשום מקום. באסל הוא היחיד בשדרה ששמע ממני על האהבה שלי והוא מלגלג עליה. מה את אוהבת יותר, קוסמת, את האוויר המתוק, את השקט של העלים ברוח, או את האנשים האלגנטיים? בשבילו, שהיה כאן עוד לפני תחנת הדלק בעולי-ציון, השדרה היא

מולדת ממנה אי אפשר לברוח, אבל בשבילי היא החיים החדשים שלי, מלאי זוהמה ורוחב לב כמוה.

לפני שנתן מגיע, אני צריכה לספור את הקופה של הצהריים, אז אני נכנסת פנימה. תדעי לך שאם תבלבלי אותי בספירה אני אהרוג אותך, אני מודיעה לרותי ברוח טובה. עיניה נבוכות ומתנצלות על מה שקרה קודם. לפעמים היא חושבת שהיא יודעת יותר מדי, אולי אפילו יותר ממני, כי אני הרי שוכחת דברים, שוכחת כל הזמן וכל יום יותר מאתמול, חמישים, מאה, מאה וחמישים, מאתיים, מאתיים וחמישים, שלוש-מאות, שלוש-מאות-חמישים, ארבע-מאות, חמש-מאות, שש-מאות, שבע-מאות, שבע-מאות ועשר, שבע-מאות ועשרים, שבע-מאות ושלושים וחמש, שש, שבע. הקופה עלובה. מצב רוח טוב כבר לא יהיה לנתן כשיבוא.

אני שומעת אותו נכנס כשאני עושה כלים. קוסמת, איפה את, מכשפה? בואי, אני צריך אותך. הוא לא אומר שום דבר על הקופה, רק שבלי הפרצוף השמן שלי, היום שלו לא שווה כלום, ושאני אזכור את זה טוב ואפסיק להתחבא במטבח. תביאי לנו אספרסו, קוסית, ומשהו לאכול. הוא ומשה טמפלר מ"הכל בדולר", שנכנס להגיד שלום ולדבר על העסקים המחורבנים, מביטים בכוונה על החזה שלי בזמן שאני מביאה להם את הקפה. מה שהייתי עושה לה אם לא היו לי ילדים, אומר נתן, כמו תמיד, כששום טיפה לא נשפכת.

אבל אני סולחת לנתן על הכל. על מה שהיה קורה איתי בלעדיו לא כדאי אפילו לדבר, ולפעמים הוא מזכיר לי את זה בסופם של ימים מהבילים במיוחד. קוסית, הוא אומר לי, מה היית עושה בלעדיו? כלום, בלעדיך הייתי כלום, נתן, אני עונה, הייתי שום דבר בחושך.

הייתי שום דבר בחושך רק לפני שנה. חזרתי לדירה והיא היתה חשוכה. חשבתי שניתקו את החשמל.

לא טוב להזכיר את הדברים האלה עכשיו, אני אומרת לרותי. זה לא הזמן. עוד לא שטפתי אפילו, ונתן נמצא כאן. כשנתן נמצא, רותי לא מתעקשת, לפחות זה. אחרי שמשה טמפלר הולך, נתן משעין את הראש שלו בין כפות ידיו. קוסמת, הוא אומר, אל תהיי רעה, בואי שבי על ידי. אבל אני כבר מילאתי דלי עם מים וסבון. הוא יודע שאני צריכה ללכת מוקדם היום. אחרי שאשטוף, אני אומרת. בואי עכשיו, מה אכפת לך, לפי הקול שלו אני יודעת שהוא לא ישן בבוקר שאחרי הלילה. אחרי שאשטוף. אני מתחילה לפזר מים על הרצפה. אני אוהבת לפזר הרבה מים. בימים אחרים הוא הולך לשבת בשדרה עד שאני מסיימת. היום לא. היום הוא כמעט לא זו. הסוליות שלו טובעות בקצף ורק כשאני חוזרת במעבר, הוא עוצר את המגב שלי עם הרגל, דורך על הסמרטוט ועל הגומי. די נתן, אתה

תשבור את זה, חבל. זה אחד מאותם ימים אצלו, אני מבינה, מאותם ימים שהוא מסוגל להחזיק במקל המגב ולא לעזוב ולא לתת לי להמשיך. נתן, אני משדלת, אתה יודע שאני הולכת מוקדם היום וצריך שיהיה פה נקי לפני הערב. שיהיה מלוכלך, הוא חורק, שיישאר מלוכלך. האצבעות שלו לוחצות את האצבעות שלי אל המקל, שבי לידי קצת, אמרתי לך. רותי ניצבת בינינו כל הזמן הזה, כל עוד הוא מחזיק, גם כשהוא עוזב, ורק אז היא מרימה את הסמרטוט הממולא בכל הטינופת של היום ומרטיבה בו את מצחו החם.

בכל טיפה שחורה שנוזלת על פניו של נתן אני טובעת שוב אל תוך החושך של הדירה, כשחשבתי שניתקו את החשמל. אבל זה לא מה שהיה וזה לא מה שהיא מתאמצת כל-כך להזכיר עכשיו. עכשיו, כשזה לא הזמן. אני מחזירה לעצמי את הסמרטוט. אני אגמור לשטוף את הרצפה, אני אומרת להם, לא יעזור לכם. אני צריכה ללכת מוקדם היום וצריך שיהיה כאן נקי לפני הערב.

כשנקי, היא מנשקת את נתן, ואני אומרת לו שאני הולכת. הוא לא אומר לי שלום. כל יום שלישי זה ככה, אפילו שכבר דיברנו על זה, והוא הסכים שאני אצא מוקדם, בתנאי שאני פותחת בבוקר לבד. ובכל זאת, בכל יום שלישי הוא נעלב כמו ילד כשאני יוצאת אל השדרה, שנכבשת על-ידי החושך ללא מחאה. תמיד אני הולכת בה קצת עד יהודה הימית, לפני שאני נמשכת דרך הסמטאות לכיוון הים והמתנ"ס. תמיד אני מצטערת בשבילה קצת עד הפנייה ימינה אל השכונה, בשבילה ובשבילי, המפחדות מהערב.

• • •

ככה מתחיל הערב שלנו שייקרא:

מדברות

קבוצת התיאטרון של המתנ"ס היהודי-הערבי

בערב מונולוגים נשיים

ככה זה מתחיל.

האור עולה על תמונת הפתיחה, שבה כולנו עומדות בשורה, וכל אחת אומרת משפט אחד מתוך הסיפור שלה. אחר כך האור יורד ואנחנו מתיישבות במעגל, כל אחת במקום שלה, ואז האור עולה שוב, רק על אחת מאיתנו, זו שמדברת. באולם החזרות אין לנו חושך ואור, אז עמיר אומר, אור, חושך, אור. אור.

עכשיו זה הזמן. אני אומרת לרותי.

רותי : אי־האפשרות היא מחשבה פשוטה ובלתי נסבלת.

בסוף השורה יש חושך.

עמיר המדריך כתב את הערב מתוך הנשים והסיפורים שהמצאנו בעצמנו בחזרות. עכשיו זה כבר כמעט מוכן. בקרוב נופיע לפני קהל של חברים ומשפחות. אור. עכשיו זה הזמן.

רותי: זה מה שקרה בערב כשחזרתי לדירה והיא היתה חשוכה וחשבתי ששוב ניתקו את החשמל. אבל זה לא מה שהיה.

מה שהיה הוא שזה התחיל אצלו מהבוקר.

הוא לא רצה לקום והוא לא לקח אותה לבית הספר, למרות שהיא רצתה, כי היה איזה טקס לכבוד משהו שהוא בשום אופן לא יכול היה לזכור, והיא היתה אמורה לשיר על הבמה. אבל הוא אפילו לא היה מסוגל להרים את עצמו מן המיטה והגבול בין החדר לסלון היה נדמה לו כמו חומה.

הוא לא רוצה לכעוס עליה, כשהיא עומדת שם עם החולצה הלבנה שלה, בתוך החדר, בתוך המיטה, מטלטלת אותו. הוא פוקח עיניים. הוא לא רוצה לכעוס עליה, אבל יוצא לו רק, תלכי מכאן, והיא רוצה דווקא ללכת, ברגל, אבל הדלת נעולה והמפתח אצלו וכשהיא מבקשת ממנו את המפתח, הוא לא עונה.

אז היא מוותרת, בוכה רק קצת, בעיקר כי היא יודעת שהמורה למוזיקה תתאכזב ממנה, אחר כך התכניות בטלוויזיה מצחיקות אותה וכבר לא אכפת לה. זה לא בלתי רגיל אצלה, היא מחסירה הרבה, בדרך כלל זה לא מפריע, אבל היום חבל, דווקא רצתה לשיר. המחשבות האלה באות לו כשהוא שוכב במיטה לא ישן. כולי כאב, הוא חושב, ואי אפשר כבר לשנות את זה. אי־האפשרות היא מחשבה פשוטה ובלתי נסבלת.

אז היא שומעת אותו קורא לה מן החדר. הוא קורא לה כדי לגרש את המחשבה. היא יודעת. קר לו. היא רוצה להכין לו כוס תה כדי שיתחמם. הוא לא רוצה כוס תה. היא יושבת בקצה המיטה.

תביאי לי את הכדורים שלי מהמגרה, הוא נוהם בסוף, ומים.

זהו זה, זה גמור, שום דבר כבר לא עוזר לו, אפילו לא לילי.

הוא חשב שהיא תגרש את המחשבה, אבל במקום זה היא הפכה למחשבה בעצמה עם החולצה הלבנה שלה והחיוך שאומר לו בדיוק את מה שהוא לא רוצה לשמוע, את זה שהיא רוצה ללכת לבית הספר ואת זה שהוא שוב לא נותן לה, כי שוב הוא לא יכול להיות לבד.

יש שם הרבה מכל מיני צבעים והיא לא יודעת איזה הוא רוצה. את כולם. הוא רוצה את כל הצבעים. עכשיו הוא יושב במיטה והיא מניחה אותם לפניו. הוא מחייך אליה, איזה צבע את הכי אוהבת מכולם. לילי אוהבת כחול. בואי נפתח את כל הכחולים הראשונים, הוא אומר, והם מקלפים אותם ומסדרים אותם בשורות. לילי אוהבת גם ורוד. אין הרבה ורודים. הוורודים הם שלה, אלה שנותנים לה נגד כאב גרון, כשהיא חולה. לילי אוהבת גם כתום

וצהוב. לבן הכי פחות. ממש כמו בחנות ממתקים פה, הוא אומר במתק, אחד אני, אחד את, את מתחילה. איזה צבע את הכי אוהבת. לילי אוהבת כחול ונָרוד וצהוב וכתום והיא כבר יודעת שזה לא בסדר, אבל המבט שלו לא עוזב אותה וכל עוד המבט שלו לא עוזב אותה, היא חייבת להמשיך לעשות את מה שהוא אומר, אחד הוא, אחד היא. הוא לא יכול להיות לבד. תשתי, תשתי, הוא אומר, כשהבטן מתחילה לשרוף. הלבנים עוזרים להעביר את זה, הוא אומר.

אף אחד לא הדליק את האור בדירה, בגלל זה היא היתה תשוכה כשחזרתי.

חושך.

מחיאות כפיים.

זה לא היה רע, אומר עמיר, כתבתי הערות ואני אגיד אותן אחר־כך.

אור.

אני נעלמתי.

מישהי אחרת מופיעה.